

POSTANOWIENIE

15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 15 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K.S. i T.S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 25 lipca 2023 r., I ACa 1126/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od Bank spółki akcyjnej
w W. na rzecz K.S. i T.S. 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych)
kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości
odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia
od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia
do dnia zapłaty.**

A.W.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 lipca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację
pозwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z 7 kwietnia 2022 r. (pkt I)
i zasądził od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania odwoławczego

(pkt II).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany zaskarżając je w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skargi kasacyjnej dotyczącej tego, że Sądy orzekające w sprawie błędnie uwzględniły roszczenie odsetkowe i zasądziły na rzecz powoda ustawowe odsetki za opóźnienie liczone od kwoty 156 756,79 zł od dnia 18 lutego 2020 roku do dnia zapłaty, albowiem winny być one ewentualnie zasądzone od dnia wymagalności roszczenia powoda o zwrot nienależnego świadczenia – który to moment zgodnie z uchwałą 7 sędziów SN z dnia 7 maja 2021 roku, sygn. akt III CZP 6/21 posiadającej moc zasady prawnej oraz uchwałą SN z dnia 28 kwietnia 2022 roku, sygn. akt III CZP 40/22 – stanowi dzień złożenia przez należycie poinformowanego przez Sąd konsumenta (powoda) oświadczenia o wyrażeniu/odmowie zgody na objęcie dobrowolnym system ochrony konsumenckiej, a wobec uwzględnienia przez Sąd I instancji zarzutu zatrzymania, odsetki w ogóle nie powinny zostać zasądzone (naruszenie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 496 i art. 497 k.c.).

Ponadto powołał się „na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów”, związane z art. 385¹ § 1 i 2 k.c., polegające na konieczności ustalenia czy istnieje możliwość utrzymania w mocy umowy kredytu, po wyeliminowaniu z niej części postanowień umownych określających zasady przeliczania kwoty kredytu i prowizji na złotówki oraz uiszczanych spłat na walutę obcą, a uznanych za abuzywne jako zgodnej w pozostałej części z przepisami prawa krajowego.

Skarżący zwrócił też uwagę na potrzebę wykładni przepisów wywołujących w orzecznictwie, a to art. 203¹ § 1-3 k.p.c. i rozstrzygnięcia czy procesowy zarzut potrącenia winien być rozumiany jako nośnik oświadczenia materialnoprawnego zawartego w czynności podniesienia tego zarzutu i mającego na celu wywołanie skutku materialnoprawnego, czy też dla swej skuteczności, podniesienie procesowego zarzutu potrącenia wymaga uprzedniego złożenia odrębnego oświadczenia o charakterze materialnoprawnym o potrąceniu wzajemnej wierzytelności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnił przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarga jest oczywiście uzasadniona, gdy naruszenie przepisów prawa, którego dopuścił się Sąd *meriti* przy wydawaniu orzeczenia, widoczne jest *prima facie*, czyli bez konieczności przeprowadzania wnikliwych analiz prawnych. Na skarżącym ciąży powinność przedstawienia we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnienia nie dowolnego kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa procesowego lub materialnego, lecz tylko takiego, które prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skonstruowany przez skarżącego wywód prawny powinien wykazać, że rozstrzygnięcie sądu obarczone jest szczególną wadą dostrzegalną dla osoby dysponującej podstawową wiedzą prawniczą. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie jest władna przesądzić sama strona, lecz kompetencję do tego ma Sąd Najwyższy na etapie badania czy wystąpiły przesłanki tzw. przedsądu.

Twierdzenia skarżącego o rażącym naruszeniu przepisów związanych z zasądzeniem roszczenia odsetkowego, tj. art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 496

i art. 497 k.c., w przypadku, gdy skarżący skorzystał skutecznie z zarzutu zatrzymania, nie są uzasadnione. W najnowszym orzecznictwie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z 14 grudnia 2023 r., C-28/22) przyjął, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, która – w przypadku skorzystania przez przedsiębiorcę z zarzutu zatrzymania w sporze skutkującym uznaniem, że umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może dalej wiązać stron – dopuszczałaby utratę przez konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od kwot, które przysługują mu ze względu na nieważność umowy od chwili upływu terminu na spełnienie świadczenia przez przedsiębiorcę po uzyskaniu wezwania do zwrotu określonych kwot.

Ponadto w wyroku z 7 grudnia 2023 r., C-140/22, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyznał, że wykładnia prawa krajowego zapewniająca bankowi prawo żądania od konsumenta kompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego tytułem wykonania umowy, skutkowałaby eliminacją skutku odstraszającego dyrektywy, uprawniającego do uznania określonych umów za nieważną. Zatem, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 należy interpretować w ten sposób, że stoją na przeszkodzie temu, aby rekompensata żądana przez danego konsumenta z tytułu zwrotu kwot, które zapłacił on w wykonaniu rozpatrywanej umowy, została pomniejszona o równowartość odsetek, które ta instytucja bankowa otrzymałaby, gdyby umowa ta pozostała w mocy.

Z tych względów orzeczenie Sądu Apelacyjnego odpowiada aktualnemu nurtowi orzeczniczemu i Sąd Najwyższy nie doszukał się przyczyn, które mogłyby stanowić podstawę do twierdzenia o oczywistym naruszeniu prawa zaskarżonym wyrokiem.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być

przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Wskazane przez skarżącego kwestie były w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, który szczegółowo i wyczerpująco omówił wszystkie kwestie podnoszone obecnie przez skarżącego. Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że niedozwolone są postanowienia umowne pozostawiające możliwość ustalenia kursu CHF, a tym samym wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej z nich; takie postanowienie umowne uznawane jest za niedopuszczalne w każdej sytuacji (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21). Analogicznie oceniane są przez Sąd Najwyższy klauzule przeliczeniowe w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej, jako określające główne świadczenie stron (zob. np. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Wyrażane w przytoczonych powyżej orzeczeniach poglądy znalazły w pełni odzwierciedlenie w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22), w której Sąd Najwyższy jednoznacznie przesądził, że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym

stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Natomiast w razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Konsekwencją uznania postanowienia umownego za bezskuteczne jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. np. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). W orzecznictwie przyjmuje się jednocześnie, że w sytuacji, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. wyroki SN: z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22).

Wobec powyższego nie można przyjąć, że wskazane przez skarżącego kwestie stanowią istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Najwyższy nie znajduje także nowych argumentów, mogących świadczyć o potrzebie ponownego rozważenia obecnego stanowiska.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398 § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego

wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazuje zaś, że skarżący nie sporządził go prawidłowo. Nie podjął się wyjaśnienia czy w orzeczeniach sądów powszechnych ujawniła się jakakolwiek rozbieżność w stosowaniu normy wynikającej z art. 203¹ k.p.c., lecz zaprezentował jedynie swój pogląd na stosowanie powołanego przepisu. Brak zatem podstaw do twierdzenia, że w tożsamyh sprawach dochodzi do rozbieżności stosowania powołanego przepisu. Niemniej, sama analiza wyroku Sądu Apelacyjnego prowadzi do wniosku, że zarzut potrącenia zgłoszony przez skarżącego został wyczerpująco rozpoznany, a skoro skarżący nie wykazał wymagalności potencjalnej wierzytelności, to – niezależnie od dwóch grup poglądów co do charakteru zarzutu potrącenia – musiało to skutkować jego nieuwzględnieniem (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2024 r., I CSK 4426/23).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

A.W.

[a.ł.]